

Висновки

Враховуючи викладене, необхідно реалізувати план відокремлення діяльності з транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу в рамках виконання плану реструктуризації публічного акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» і, при виконанні якого, потрібно створити нового оператора української газотранспортної системи для того, щоб можна було залучити в його капітал іноземного інвестора, щоб зберегти транзит для України і зрівнати плани Північного потоку–2, а також пізніше створити нового оператора газосховищ.

Це також буде ще одним кроком державної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки нашої держави, в частині збереження її транзитного потенціалу, та диверсифікації джерел і шляхів постачання природного газу в Україну.

Список використаних джерел

1. Напрямки розвитку шляхів транспортування нафти та енергетична безпека України: [науково-технічний звіт / за ред. проф. А. Шевцова] – Дніпропетровськ: ДФ НІС, – 2001.
2. Закон України «Проратифікацію Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства» від 15.12.2010

№ 2787–VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2787-17>

3. Директива Європейського Парламенту та Ради 2009/73/ЄС стосовно загальних засад функціонування внутрішнього ринку природного газу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:211:0094:0136:en:PDF>

4. Регламент Європейського Парламенту та Ради 715/2009 про умови доступу до мереж передачі природного газу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aruc.org.ua/uk/information/energy/law/eu/>

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 1 липня 2016 р. № 496 «Про відокремлення діяльності з транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249240258>

6. Закон України «Про ринок природного газу» від 09.04.2015 № 329–VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/329-19>

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2008 р. № 777 «Про проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/777-2008-%D0%BF>

УДК 338.23:658.114.2

П.П. САМОФАЛОВ,

к.е.н., доцент ДВНЗ «Переяслав–Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Управління трансакційними витратами корпоративних структур

В статті розкриваються питання управління трансакційними витратами, запропонована їх класифікація, визначено особливості витрат як об'єкта управління, виокремлено основні принципи управління витратами, завдання такого управління, а також функції управління. Надаються пропозиції щодо удосконалення управління трансакційними витратами з використанням контролінгу як елемента зворотного зв'язку.

Ключові слова: управління трансакційними витратами, класифікація витрат, розподіл і калькулювання витрат, принципи управління витратами, контролінг.

П.П. САМОФАЛОВ,

к.э.н., доцент ГВУЗ «Переяслав–Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды»

Управление трансакционными затратами корпоративных структур

В статье раскрываются вопросы управления трансакционными затратами, предложена их классификация, определены особенности затрат как объекта управления, выделены основные принципы управления затратами, задачи такого управления, а также функции управления. Даются предложения по усовершенствованию управления трансакционными затратами с использованием контроллинга как элемента обратной связи.

Ключевые слова: управление трансакционными затратами, классификация затрат, распределение и калькуляция затрат, принципы управления затратами, контроллинг.

P. SAMOFALOV,

PhD, Assistant Professor state university «Pereyaslav–Khmelnytsky State Pedagogical University named after Hryhoriy Skovoroda»

Management of transaction costs of corporate structures

The article covers the question of management of transaction costs, their classification, peculiarities of costs as an object management, outlined the basic principles of cost management, management of such tasks as well as management functions. Provided suggestions for improving the management of transaction costs using tailored as feedback.

Keywords: Management of transaction costs, cost classification, distribution and calculation costs, management costs, controlling.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку економіки України, який характеризується як якісними так і кількісними зрушеннями в системі управління суб'єктів господарювання, вимагає нових підходів до управління витратами, що особливо актуально для корпоративних структур, осно-

вними представниками яких в Україні є акціонерні товариства та товариства з обмеженою відповідальністю. Результати діяльності корпоративних структур є різноплановими, де поряд із виробничими, економічними і фінансовими підсумками слід враховувати досягнення в напрямку розви-

тку корпоративних засад управління. Зіставлення понесених витрат і результатів діяльності дозволяє оцінити ефективність роботи корпоративних структур, оскільки економічний результат їх функціонування в загальному вигляді визначається як різниця між виручкою від реалізації продукції (робіт, послуг) і витрат, понесених на їхнє виробництво, реалізацію, а також інших витрат притаманних діяльності корпоративних структур, де можна виокремити трансакційні витрати. Отже, управління витратами можна розглядати як ефективний засіб досягнення корпоративною структурою високого економічного результату. Слід зазначити, що ефективно управління витратами, яке приводить до їх зниження, повинно охоплювати всі елементи управлінського циклу.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Дослідженню питань управління витратами присвячені роботи як українських так і зарубіжних вчених. Зокрема, в роботі О. Орлова розглядаються традиційні методи розподілу накладних витрат [1], де зауважено, що зазначені методи є недоцільними, навіть шкідливими. Доцільно виокремити роботу Ю. Шумила, в якій узагальнено основні теоретичні підходи щодо сутності управлінського обліку і визначено місце управлінського обліку в системі управління витратами [2], що є особливо важливим в умовах коли управлінський облік розглядають не як систему обробки та підготовки інформації для внутрішніх споживачів в процесі управління, а як систему управління витратами. Заслужують на увагу дослідження витрат в системі управлінського обліку українських вчених М.Г. Чумаченко [3], Л.В. Нападовської [4], С.Ф. Голова [5]. Управління витратами суб'єктів господарювання досліджує в своїй монографії А.В. Череп [6; 7]. Т. Коцкулич зазначає, що питома вага трансакційних витрат «у структурі витрат підприємства невпинно зростає внаслідок недосконалості ринкових механізмів» [8, с.36]. Зазначимо, що питання порушені у дослідженнях вчених є актуальними і в теперішній час, перманентно розвиваються, що потребує подальших розробок проблем управління трансакційними витратами.

Виходячи з цього, в роботі поставлено за **метою** дослідити особливості витрат як об'єкта управління, основні завдання такого управління, функції управління, принципи, а також надати рекомендації щодо поліпшення управління трансакційними витратами в корпоративних структурах.

Виклад основного матеріалу. Діяльність та взаємодія суб'єктів господарювання, в т.ч. корпоративних структур, на ринку «завжди супроводжується витратами, що виникають

в процесі пошуку інформації про нових партнерів та конкурентів, просування власної продукції на ринку, страхування від неочікуваної поведінки контрагентів, змін у законодавстві тощо [8, с.36]. Такі витрати називаються трансакційними, тобто витратами взаємодії. У висновках до проведеного дослідження Т.Коцкулич пропонує при розробках питань «оптимізації діяльності вертикально інтегрованих компаній трактувати трансакційні витрати у вузькому розумінні як частину витрат обігу та втрачених вигод, які пов'язані з використанням ринкового механізму для просування товарів (робіт, послуг) на ринок» [8, с.39]. Слід зазначити, що існують і інші визначення трансакційних витрат.

Трансакційні витрати можна класифікувати як витрати пошуку інформації, витрати ведення переговорів і укладення договорів, витрати специфікації і захисту прав власності, витрати опортуністичної поведінки, витрати на вимірювання якості (Таблиця 1).

З метою створення ефективної системи управління трансакційними витратами доцільно визначити особливості управління витратами суб'єктів господарювання, в т.ч. корпоративних структур. Насамперед зазначимо, що витрати перебувають у постійному русі та зміні. Зокрема, у ринкових умовах господарювання постійно змінюються ціни на сировину, матеріали, комплектуючі вироби й деталі, тарифи на енергоносії, послуги зв'язку, транспорту тощо. Регулярно обновляється асортимент продукції, переглядаються норми матеріальних і трудових витрат, що впливає на собівартість продукції. В постійному русі також знаходяться загальні корпоративні витрати, що притаманні діяльності акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю тощо, де можна виокремити організаційні витрати, витрати на проведення зборів акціонерів, засідань спостережної ради, представницькі витрати тощо. Постійно змінюються трансакційні витрати, пов'язані з веденням переговорів і укладенням угод, де можна виокремити витрати на юридичне забезпечення угод та їх оформлення. Законодавче забезпечення таких угод в Україні постійно змінюється, що потребує затрат часу і ресурсів. Тому розгляд витрат повинен здійснюватись у їх динамічному режимі, оскільки статика не відображає їхнього розвитку в реаліях сьогодення.

Друга особливість витрат як об'єкта управління полягає в їхній різноманітності, що вимагає застосування широкого діапазону методів управління ними. Різноманіття витрат виявляється при їхній класифікації, що дозволяє, виявляти ступінь

Таблиця 1. Класифікація трансакційних витрат

Група витрат	Склад витрат
Витрати пошуку інформації	Витрати часу і ресурсів, необхідних для ведення пошуку; витрати пов'язані з неповнотою та недосконалістю одержуваної інформації
Витрати ведення переговорів і укладення договорів	Витрати на проведення переговорів; витрати на укладання та оформлення контрактів
Витрати специфікації і захисту прав власності	Витрати на утримання судів, арбітражу, державних органів; витрати часу і ресурсів, необхідних для відновлення порушених прав; втрати від поганої їх специфікації і ненадійного захисту
Витрати опортуністичної поведінки	Витрати пов'язані з труднощами оцінки постконтрактної поведінки учасників операції
Витрати на вимірювання якості	Витрати на спеціальну техніку для контролю якості, витрати на стандартизацію, витрати на торгіву марку

Джерело: розроблено автором за джерелами [6, С. 22–23; 7]

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

впливу окремих витрат на економічні результати діяльності корпоративних структур, оцінити їх релевантність, що виражається у можливості впливу менеджера на рівень тих або інших видів витрат і, нарешті, відносити на виріб тільки ті витрати, які необхідні для його виготовлення й реалізації. Не менш важливим і складним завданням є віднесення витрат на виробничі підрозділи й окремі види діяльності підприємства. Зазначимо, що класифікація витрат в бухгалтерському обліку визначені відповідними положеннями та стандартами, де основними із них є Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [9], а також Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати» [10]. Однак, з метою ефективного управління трансакційними витратами доцільно їх класифікацію також здійснювати в залежності від необхідних цілей управління і керуватись наступним положенням: «Конкретні ознаки для поставлених цілей». Можна виокремити такі цілі при класифікації витрат: прийняття управлінських рішень, контроль за виконанням прийнятих рішень, оцінка запасів і визначення фінансового результату діяльності корпоративних структур. Можливий варіант класифікації витрат за цілями наведено в таблиці 2.

Слід погодитись з пропозицією Т.Коцкулич, яка наголошує на необхідності виділення трансакційних витрат у складі всіх витрат. Така позиція базується «на потребі визначити економічну ефективність функціонування інститутів, зокрема, ефективність організаційної структури, доцільності підтримки вже існуючих та започаткування нових бізнес-зв'язків тощо» [8, с.36].

Третя особливість витрат – це складність і суперечливість впливу витрат на економічний результат. Наприклад, збільшення прибутку корпоративної структури можливе за рахунок підвищення якості виробів, а це вимагає збільшення витрат на оцінку їх якості, необхідності закупівлі технічних засобів для оцінки якості, понесення витрат на їх обслуговування тощо.

До четвертої особливості витрат слід віднести відсутність абсолютно точних методів їх виміру, оцінки і обліку. Як вже зазначалось в Україні прийняті положення (стандарт) бухгалтерського обліку витрат: ПСБО 16 «Витрати» [9], а також ПСБО 31 «Фінансові витрати» [10], якими повинні керуватись і корпоративні структури. Особливо проблематичним з точки зору управління витратами корпоративних структур є вимірювання, оцінка і облік трансакційних витрат, де «базовою одиницею в теорії трансакційних витрат признається акт економічної взаємодії, операція, трансакція» [6, С.22].

Зазначимо, що однією із найбільш важливих корпоративних структур є акціонерні товариства. Особливістю ви-

трат акціонерних товариств як об'єкта управління є те, що виникає необхідність нести значні витрати на формування статутного капіталу, його збільшення чи зменшення, анулювання акцій, консолідацію чи їхнє дроблення, створення резервного капіталу, нарахування та сплату дивідендів, проведення зборів акціонерів тощо [11; 12].

При здійсненні управління трансакційними витратами слід дотримуватись певних принципів. Основні принципи управління витратами, які напрацьовані практикою і досліджуються та пропонуються вченими, дотримання яких створює базу економічної конкурентоздатності корпоративної структури, а також завоювання ними передових позицій на ринку, можна звести до наступного [6; 7]:

- застосування системного підходу до управління витратами, який передбачає, що цілі управлінських підсистем не вступають в конфлікт з основною ціллю системи, рух здійснюється від абстрактного до конкретного, дотримується єдність аналізу і синтезу, логічного і історичного, виявляються в системі всі міжелементні зв'язки, їх взаємодія і особливості. Такі зв'язки можуть реалізовуватись із застосуванням контролінгу;
- здійснення управління витратами на всіх стадіях життєвого циклу виробу – від створення до утилізації, а також життєвого циклу корпоративної структури;
- врахування перспектив розвитку корпоративної структури (в короткостроковій перспективі необхідно визначити критерії раціонального рівня витрат: мінімізація витрат при заданому обсязі, максимізація віддачі при заданому обсязі; в середньостроковій перспективі – здійснити вибір моделі управління витратами; у довгостроковій перспективі – визначити інвестиції в розвиток корпоративної структури, здійснення подальших емісій акцій тощо);
- органічне поєднання зниження витрат з високою якістю продукції (робіт, послуг);
- єдність методів, які використовуються на різних рівнях управління витратами, а також стадіях життєвого циклу продукції і корпоративної структури;
- недопущення надлишкових витрат;
- широке впровадження ефективних методів зниження витрат;
- удосконалювання інформаційного забезпечення про рівень витрат, де доцільно застосовувати бухгалтерський облік, управлінський облік та контролінг;
- підвищення зацікавленості виробничих підрозділів корпоративної структури, а також апарату управління в зниженні витрат, що вимагає створення центрів відповідальності і до-

Таблиця 2. Класифікація витрат за цілями

Ціль	Ознака
Прийняття управлінських рішень	Релевантні – нерелевантні; диференційні; умовно постійні – умовно змінні – інші витрати; маржинальні – середні; дійсні – альтернативні; продуктивні – непродуктивні
Контроль виконання рішень	Контрольовані – неконтрольовані; планові – фактичні
Оцінка запасів та визначення фінансового результату	Вичерпані (спожиті) – невичерпані (неспожиті); витрати на продукцію – витрати періоду; одноелементні – комплексні; звичайної діяльності (операційної, фінансової, інвестиційної діяльності) – надзвичайної діяльності; прямі – непрямі; основні – накладні

Джерело: розроблено автором за джерелами [5; 6; 7; 10; 11].

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ведення до них бюджетів, що дасть можливість здійснювати управління за відхиленнями.

Управління витратами корпоративних структур покликано вирішувати основні завдання, що подані на рис 1.

Управління витратами корпоративних структур повинно забезпечувати виконання всіх функцій, властивих управлінню будь-яким об'єктом, де можна виокремити розробку рішень, подальшу їх реалізацію, а також здійснення контролю за їх виконанням, які реалізуються через елементи управлінського циклу: прогнозування й планування, організація, координація й регулювання, активізація й стимулювання виконання, контроль, облік і аналіз, а також калькулювання витрат. Пропонується структурно-логічна схема управління трансакційними витратами, де суб'єктами управління є державні органи та безпосередньо корпоративна структура, а об'єктом управління виступають трансакційні витрати корпоративної структури (Рис. 2).

Важливого значення в управлінні витратами набувають питання здійснення їх розподілу і подальшого калькулювання. Зокрема, Т.Сльозько в проведеному дослідженні виокремлює дві групи методів, по-перше, «які використовували на теренах колишнього СРСР» що застосовуються і сьогодні, і друга група, методи «далекого зарубіжжя» [13, С.16–17]. Автор зазначає, що перша група методів використовується в Україні дотепер, а також в Україні застосовуються і деякі методи другої групи. Систематизація методів калькулювання витрат подано в Табл. 3.

Окремі функції управління трансакційними витратами виконуються працівниками підприємства безпосередньо або при їхній активній участі. Наприклад, головний інженер та служба технічного відділу впливають на витрати на вимі-

рювання якості. При цьому ефективним є створення центрів відповідальності, до яких доводяться бюджети. Об'єктом управління виступають трансакційні витрати.

Практичну реалізацію питань управління витратами доцільно здійснювати з використанням контролінгу, що повинно забезпечувати методичну і інструментальну базу для підтримки функцій управління витратами корпоративних структур. Основні складові концепції контролінгу наступні:

- орієнтація на ефективну і результативну роботу підприємства не тільки в теперішній час, але і на довгостроковий період. Це виражається в забезпеченні рентабельності підприємства, контролі витрат і розробці заходів щодо їх зниження, орієнтації на клієнтів та отриманні доходів, зв'язку системи морального і матеріального стимулювання працівників з конкретним вкладом кожного в досягнення цілей підприємства, взаємозв'язку цілей підприємства і цілей працівників, зростанні активів підприємства, безперервній оцінці клієнтів за критеріями доходності;

- формування організаційної структури підприємства із врахуванням стратегічних і тактичних цілей підприємства;

- створення інформаційної системи, орієнтованої на задачі цільового управління витратами. При цьому визначається коло повноважень і обов'язки керівників різних ланок управління, здійснюється розробка і узгодження цілей і задач управління в рамках визначених повноважень і обов'язків, складаються плани досягнення поставлених цілей, здійснюється контроль і оцінка роботи, коригування при необхідності цілей і планів;

- розбивка задач контролінгу на етапи: планування, контроль виконання, коригування рішень. Спочатку розробляються методика планування, координація і деталізація

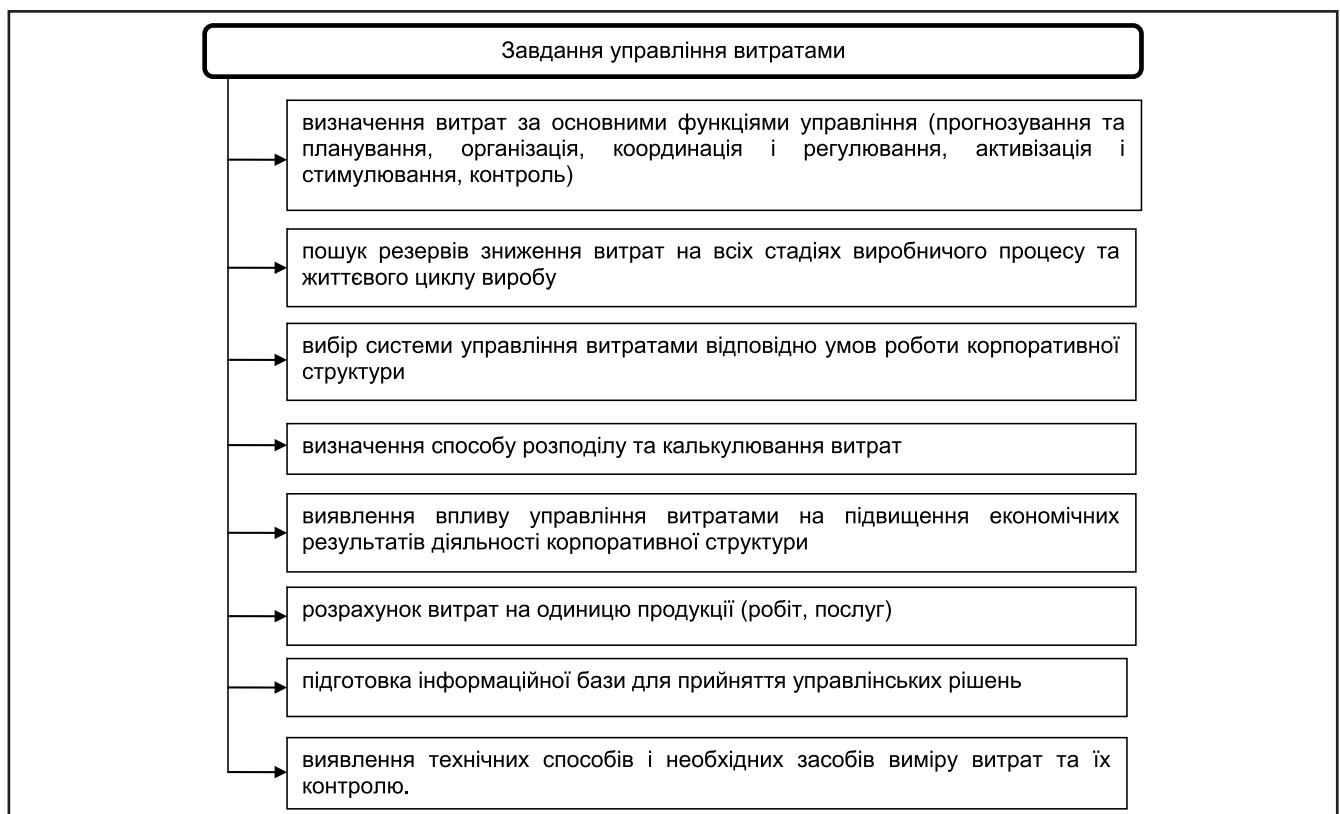

Рисунок 1. Основні завдання управління витратами

Джерело: розроблено автором

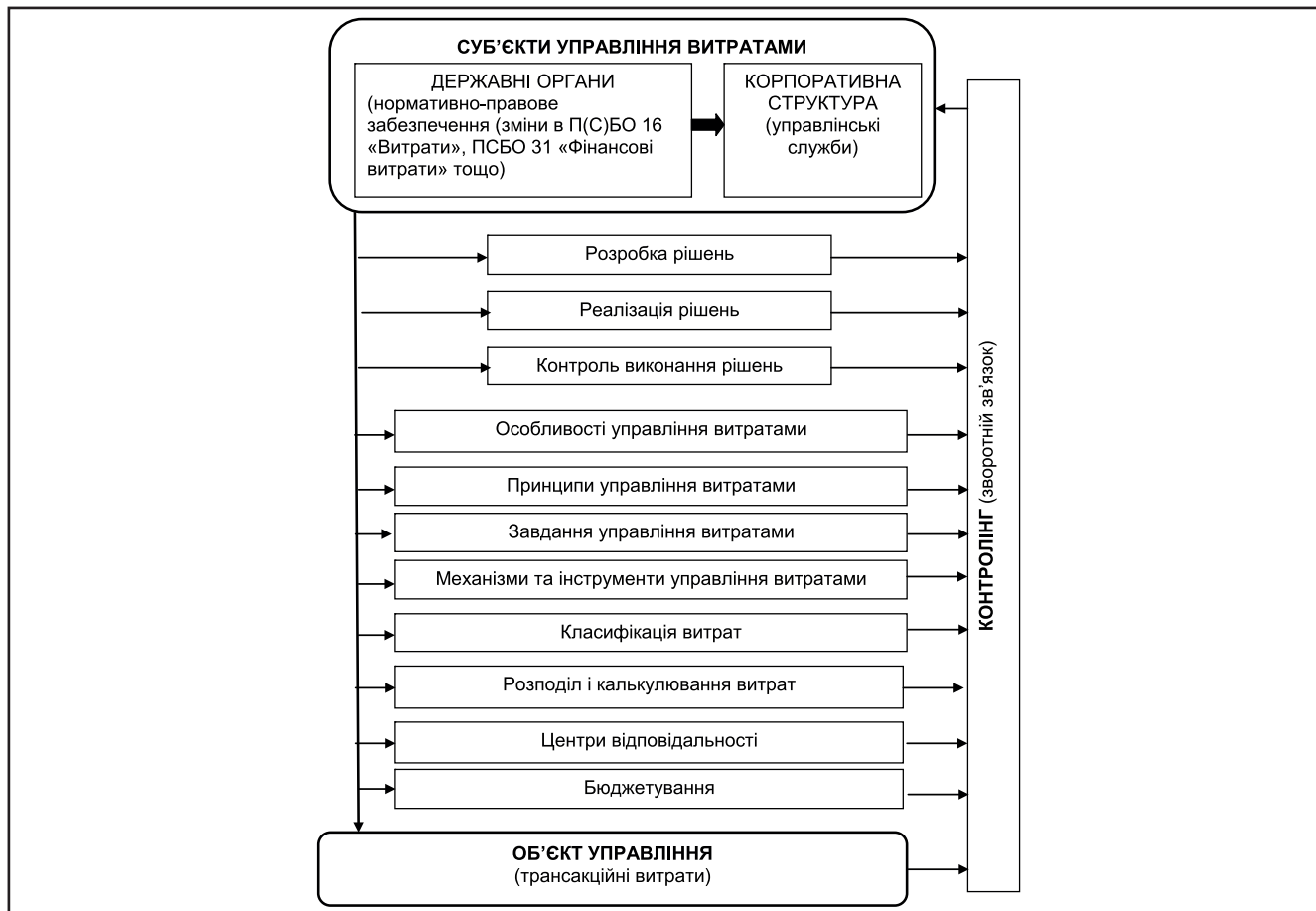

Рисунок 2. Структурно-логічна схема управління трансакційними витратами корпоративних структур

Джерело: розроблено автором

Таблиця 3. Методи калькулювання витрат

Група методів	Найменування методу
Перша група (вітчизняні та методи країн ближнього зарубіжжя)	Попроцесний (простий, однопередільний); попередільний; позамовний; поконтрактний; поартіонний; нормативний; котловий; поопераційний
Друга група (методи країн далекого зарубіжжя)	Стандарт-кост; директ-костинг; таргет-костинг; кайзер-костинг; абзорпшн-костинг; кост-кілінг; CVP-аналіз; LCC-аналіз; аналіз (ФВА); метод EVA; ABC-метод; бенчмаркінг

Джерело: побудовано автором за [13, С.16–17]

планів (бюджетів) за рівнями управління (центрами відповідальності), зведення планів в єдиний план по підприємству. На етапі контролю виконання здійснюється порівняння планових і фактичних величин, аналізу відхилень і розробка необхідних заходів щодо усунення відхилень.

Висновки

Метою управління трансакційними витратами в корпоративних структурах є їх мінімізація, і на основі цього досягнення високого економічного результату їх діяльності. Управління витратами в корпоративних структурах має свої особливості, що полягає у їхньому динамізмі, в відсутності абсолютно точних методів виміру, оцінки і обліку витрат, їх різноманітності, складності і суперечливості впливу витрат на економічний результат. Управління витратами на підприємствах загалом, і корпоративних структурах зокрема, покликано вирішувати комплекс завдань, серед яких можна виділити пошук резервів зниження витрат на управління корпоративними структурами,

а також на всіх стадіях життєвого циклу виробу; вибір системи управління витратами, що відповідає умовам роботи підприємства; визначення способу калькулювання витрат, виявлення ролі управління витратами як фактора підвищення економічних результатів діяльності; визначення витрат по основних функціях управління тощо. Управління витратами в корпоративних структурах повинно торкатись виконання всіх функцій, властивих управлінню будь-яким об'єктом, тобто розробку рішень, подальшу їх реалізацію, а також здійснення контролю за їх виконанням.

Подальші дослідження доцільно проводити у напрямку удосконалення класифікації трансакційних витрат, та пошуку дієвих засад управління ними.

Список використаних джерел

1. Орлов О. Всі традиційні методи розподілу накладних витрат не тільки даремні, а й шкідливі / О.Орлов // Економіст України. – 2007. – № 1. – С. 56 – 61.

2. Шумило Ю.О. Роль управлінського обліку в системі управління витратами / Ю.О.Шумило // Формування ринкових відносин в Україні: Зб. наук. праць: – К., 2007. – Вип.10 (77). – С.39–43–134.

3. Чумаченко М.Г. Управлінський облік потребує підтримки в Україні / М.Г.Чумаченко // Бухгалтерський облік та аудит. – 2001. – №9. – С.33–38.

4. Нападовська Л.В. Управлінський облік: [монографія]. – Наука і освіта, 2000. – 450 с.

5. Голов С.Ф. Управлінський облік: [підручник] / С.Ф.Голов. – К.: Лібра, 2003. – 704 с.

6. Череп А.В. Управління витратами суб'єктів господарювання. Ч.1: [монографія]. – Х.: ВД «НЖЕК», 2006. – 368 с.

7. Череп А.В. Управління витратами суб'єктів господарювання. Ч.2: [монографія]. – Х.: ВД «НЖЕК», 2006. – 360 с.

8. Коцкулич Т. Трансакційні витрати: основні аспекти теорії трансакційних витрат як фактора оптимізації діяльності підприємств / Т.Коцкулич // Економіст. – 2014. – № 7. – С.36–39.

9. Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. №318 «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // zakon.1rada.gov.ua/laws/show/z0027-00/.

10. Наказ Міністерства фінансів України від 28.04.2006 р. №415 «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // zakon.1rada.gov.ua/laws/show/z0610-06/.

11. Закон України «Про цінні папери і фондовий ринок» від 23 лютого 2006 р. №3480-IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua / laws / show / 3480-15.

12. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 р. № 514-УІ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // zakon.2rada.gov.ua/laws/show/514-17.

13. Сльозько Т. Методи обліку витрат чи методи управління витратами: проблеми дефініцій / Т.Сльозько // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 4. – С.16–21.

Р. Л. УС,

к.е.н., старший викладач кафедри інформаційного менеджменту ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», академічний адвокат ISACA

Г.С. НЕРСЕСЯН,

аспірант кафедри аудиту та оподаткування Кіровоградського національного технічного університету

ІТ-аудит – інструмент стратегічного управління організації

Стаття присвячена дослідженню аудиту інформаційних технологій (ІТ-аудиту) як інструменту стратегічного управління, зокрема, з погляду його застосування в системі ІТ-менеджменту організацій як зовнішньої консалтингової послуги. Запропоновано узагальнений комплекс заходів зовнішнього ІТ-аудиту. Розроблено опитувальний лист для проведення попередньої діагностики ІТ-середовища організації.

Ключові слова: стратегічне управління ІТ, ІТ-аудит, зовнішній ІТ-аудит.

Р. Л. УС,

к.э.н., старший преподаватель кафедры информационного менеджмента ГВУЗ «Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана», академический адвокат ISACA

Г.С. НЕРСЕСЯН,

аспирант кафедры аудита и налогообложения Кировоградского национального технического университета

ИТ-аудит – инструмент стратегического управления организации

Статья посвящена исследованию аудита информационных технологий (ИТ-аудита) как инструмента стратегического управления, в частности, с точки зрения его применения в системе ИТ-менеджмента организаций как внешней консалтинговой услуги. Предложен обобщенный комплекс мероприятий внешнего ИТ-аудита. Разработан опросный лист для проведения предварительной диагностики ИТ-среды организации.

Ключевые слова: стратегическое управление ИТ, ИТ-аудит, внешний ИТ-аудит.

R. US,

Ph.D., senior lecturer in Information Management Department of the SHEE «Kyiv National Economic University.» ISACA academic advocate

G. NERSESIAN,

postgraduate in Audit and Tax Department of the Kirovograd National Technical University

It audit – strategic management tool of organization

The article investigates the information technology audit (IT audit) as a strategic management tool, particularly in terms of its application in the IT management system of organizations as external consulting services. Generalized set of the external IT audits measures. Developed a questionnaire for preliminary diagnosis of IT environment.

Key words: IT Governance, IT audit, external IT audit.

Постановка проблеми. Нині для керівників більшості організацій (компаній) інформація і технології, які забезпечують її використання для цілей бізнесу, є найціннішими, хоча і не до кінця зрозумілими ресурсами в конкурентному середовищі. Успішні компанії чітко усвідомлюють вигоди від вико-

ристання інформаційних технологій (ІТ), активно впроваджують останні у власні бізнес-процеси, підвищуючи їх цінність, ефективність і інші переваги. При цьому дедалі більша інтеграція інформаційних технологій у процеси господарської діяльності, а також поглиблення залежності результатів бізне-